

**Informácia o aktuálnom stave, priebehu a aktivitách k sanácii
environmentálnej záťaže „Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka
CHZJD – SK/EZ/B2/136“ a k ukončeniu Zmluvy o dielo – Zmluva o
geologických prácach v znení jej neskorších dodatkov, číslo zmluvy
ministerstva: 111/2018/5**

Materiál „Informácia o aktuálnom stave, priebehu a aktivitách k sanácii environmentálnej záťaže „Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“ a k ukončeniu Zmluvy o dielo – Zmluva o geologických prácach v znení jej neskorších dodatkov, číslo zmluvy ministerstva: 111/2018/5 “ sa predkladá ako informatívny materiál.

V júni 2023 bol materiál „Informácia o aktuálnom stave, priebehu a aktivitách k sanácii environmentálnej záťaže „Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“ predložený Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) na rokovanie vlády SR, ktorá ho zobrala na vedomie uznesením vlády SR č. 354/2023 z 28. júna 2023 a poveril Ministerstvo životného prostredia SR, ako ministerstvo príslušné na vykonanie povinností povinnej osoby na úseku environmentálnej záťaže podľa § 5 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súlade s poverením vyplývajúcim z uznesenia vlády SR č. 515/2016, aby v lokalite Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD vykonalo všetky opatrenia nevyhnutné na ďalšiu realizáciu a dokončenie sanácie environmentálnej záťaže „Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“.

Materiál vychádza z pôvodného materiálu, v ktorom popisuje všetky práce a konania, ktoré boli realizované v rámci riešenia environmentálnej záťaže „Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“ (ďalej len „environmentálna záťaž“).

Financovanie uvedenej environmentálnej záťaže bolo plánované v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia (OP KŽP) financovaný z prostriedkov Európskych štrukturálnych fondov. Nakoľko programové obdobie pre OP KŽP skončilo, tak financovanie uvedenej sanácie environmentálnej záťaže je plánované z Programu Slovensko 2021 – 2027 (ďalej len „P Slovensko“).

Realizované práce a konania v rokoch 2013 – 2024

V rokoch 2013 - 2015 MŽP SR zabezpečilo ako objednávateľ podrobný geologický prieskum životného prostredia na lokalite skládky bývalých CHZJD vo Vrakuni. Geologický prieskum bol realizovaný, na základe verejného obstarávania, zhotoviteľom geologických prác združením DEKONTA Slovensko. Výsledky podrobného geologického prieskumu životného prostredia boli vyhodnotené v Záverečnej správe geologickej úlohy „Prieskum environmentálnej záťaže Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“. Súčasťou záverečnej správy bola aj analýza rizika znečisteného územia a štúdia uskutočniteľnosti sanácie. Na základe uvedeného geologického prieskumu boli získané podrobné informácie o kontaminácii podzemnej vody, pôdy a horninového prostredia, vrátane rozsahu kontaminačného mraku zasahujúceho do chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

MŽP SR bolo uznesením vlády Slovenskej republiky č. 515/2016 zo 16. 11. 2016 určené ako príslušné ministerstvo na vykonanie povinností povinnej osoby na úseku environmentálnej záťaže podľa § 5 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na lokalite Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD.

MŽP SR ako príslušné ministerstvo na vykonanie povinností povinnej osoby na základe uznesenia vlády č. 515/2016 zo 16. 11. 2016, vypracovalo a doručilo návrh Plánu prác OÚ Bratislava dňa 23. 1. 2017. Dňa 27. 1. 2017 začalo správne konanie vo veci schválenia návrhu plánu prác na odstránenie environmentálnej záťaže. OÚ Bratislava schválilo plán prác rozhodnutím č. OU-BA-OSZP1-2017/025449/DUM-r zo dňa 11. 12. 2017. Spoločnosť HASTA, s.r.o., Žilina sa ako účastník konania dňa 9. 1. 2018 odvolal voči vydanému rozhodnutiu OÚ Bratislava..

MŽP SR, ako druhostupňový odvolací orgán, vydalo rozhodnutie č. 5190/2018-5.2, 38293/2018 z 12. 7. 2018, ktorým potvrdilo rozhodnutie OÚ Bratislava. Dňa 15. 8. 2018 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie MŽP SR.

Verejné obstarávanie na zhotoviteľa sanácie environmentálnej záťaže bolo vyhlásené dňa 28. 4. 2017. Dňa 20. 9. 2018 nadobudla účinnosť zmluva so zhotoviteľom geologických prác na sanáciu environmentálnej záťaže. Dňa 26. 9. 2018 bolo zverejnené Oznámenie o výsledku verejného obstarávania na sanáciu environmentálnej záťaže.

Verejné obstarávanie na zhotoviteľa odborného geologického dohľadu (OGD) na sanáciu environmentálnej záťaže bolo vyhlásené 7. 2. 2018. Dňa 6. 12. 2018 nadobudla účinnosť zmluva so zhotoviteľom OGD. Dňa 12. 12. 2018 bolo zverejnené Oznámenie o výsledku verejného obstarávania na OGD.

Konanie o posudzovaní vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov začalo 23. 2. 2018. Dňa 20. 8. 2018 vydal Okresný úrad Bratislava rozhodnutie, podľa ktorého sa sanácia environmentálnej záťaže nebude posudzovať podľa uvedeného zákona. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 29. 12. 2018.

Výsledky podrobného geologického prieskumu životného prostredia na lokalite Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD boli podkladom pre vypracovanie projektu geologickej úlohy sanácie environmentálnej záťaže „Sanácia environmentálnej záťaže Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“. Tento projekt bol vypracovaný vo februári 2017.

Návrh riešenia sanácie environmentálnej záťaže podľa projektu geologickej úlohy spočíva v enkapsulácii uloženého odpadu, teda vo vybudovaní podzemnej tesniacej steny (PTS), povrchovej tesniacej vrstvy (PTV) a následnom čerpaní a čistení podzemnej vody kontaminačného mraku.

Zhotoviteľ geologických prác začal v novembri 2018 geologické práce podľa projektu geologickej úlohy sanácie environmentálnej záťaže, ktorý je prílohou Zmluvy o dielo č. 111/2018/5, realizáciou prípravnej etapy, ktorá zahŕňa tieto hlavné činnosti:

- doplnkový geologický prieskum životného prostredia environmentálnej záťaže (ukončený záverečnou správou geologickej úlohy v júni 2019 v sume 739 791,60 eur s DPH),
- overenie technológie čistenia podzemnej vody,
- dopracovanie realizačného projektu geologickej úlohy sanačných prác,
- stavebná príprava.

Dňa 13. 1. 2020 bola príslušnému stavebnému úradu doručená žiadosť o stavebné povolenie.

- 13. 11. 2020 vydal stavebný úrad Ružinov, Bratislava stavebné povolenie a následne boli doručené odvolania k rozhodnutiu.
- 27. 1. 2021 boli stavebnému úradu doručené vysvetlenia MŽP SR k odvolaniam.
- 13. 5. 2021 Okresný úrad Bratislava zamietol odvolania účastníkov konania a potvrdil napadnuté rozhodnutie stavebného úradu
- 31. 5. 2021 nadobudlo stavebné povolenie právoplatnosť

- zo strany niektorých subjektov boli podané žaloby na Krajský súd v Bratislave proti rozhodnutiu Okresného úradu Bratislava vo veci vydaného stavebného povolenia. MŽP SR pripravilo stanovisko pre Krajský súd Bratislava a komunikuje s vlastníkami pozemkov na mimosúdnom riešení vecí.
- 30. 5. 2023 podalo MŽP SR stavebnému úradu v Ružinove, Bratislava, listom ministra životného prostredia, oznámenie o začatí stavby – stavebných prác.

Dňa 13. 1. 2020 bolo začaté vyvlastňovacie konanie na Okresnom úrade Bratislava, kde prebehlo sedem vyvlastňovacích konaní.

- 26. 6. 2020 bolo ústne pojednávanie k podaným návrhom na vyvlastnenie,
- 11. 12. 2020 a 4. 1. 2021 nadobudli právoplatnosť dve rozhodnutia o vyvlastnení (v rámci zvyšných 5 sa účastníci vyvlastňovacích konaní odvolali),
- 28. 7. 2021 a následne 13. 8. 2021 zamietlo Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (MDaV SR) odvolania účastníkov zvyšných vyvlastňovacích konaní,
- Od 6. 8. 2021 do 26. 8. 2021 nadobudlo právoplatnosť zvyšných 5 rozhodnutí o vyvlastnení,
- spoločnosti FISEBI a JAN.SON podali 5.10.2021 a 16.11.2021 návrhy na konanie o zrušenie vyvlastňovacích rozhodnutí,
- 22. a 23. 2. 2022 Okresný úrad Bratislava rozhodnutia o vyvlastnení zrušil,
- MŽP SR podalo 14.3.2022 odvolania voči rozhodnutiam o zrušení vyvlastnenia,
- 29. 4. 2022 nadobudli rozhodnutia MDaV SR o zrušení vyvlastnenia právoplatnosť,
- všetky vyvlastňovacie rozhodnutia platia odo dňa nadobudnutia ich právoplatnosti do 30. 6. 2023.
- Riadiaci orgán pripravil Rozhodnutie o schválení ŽoNFP a dňa 08.02.2021 bolo predložené ministrovi životného prostredia na podpis,
- 31. 3. 2023 Riadiaci orgán zastavil konanie o žiadosti, na základe doručeného prejavu vôle žiadateľa (Minister) o späťvzatie žiadosti.
- 14. 4. 2023 Rozhodnutie o zastavené konania o žiadosti o poskytnutie NFP podpísané ministrom.
- 28. 6. 2023 Uznesenie vlády SR č. 354/2024, ktoré MŽP SR ukladá, ako ministerstvu príslušnému na vykonanie povinností povinnej osoby na úseku environmentálnej záťaže podľa § 5 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov, aby na lokalite Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD vykonalo všetky opatrenia nevyhnutné na ďalšiu realizáciu a dokončenie sanácie environmentálnej záťaže „Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“.
- 29. 6. 2023 podpísaný Dodatok č. 3 k pôvodnej zmluve o dielo č. 111/2018/5. Dodatkom č. 3 sa upravila cena diela na 34 137 436,35 EUR (bez DPH) a doba odovzdania diela na 54 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti Dodatku č. 3 (30.6.2023), teda do 31.12.2027.
- 6. 9. 2023 minister M. Chrenko podpísal schvaľovací protokol zmeny projektu geologickej úlohy, ktorým je realizačný projekt geologickej úlohy „Sanácia environmentálnej záťaže Bratislava – Vrakuňa - Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136“ s rozpočtom 40 964 923,62 EUR (s DPH) a termínom ukončenia úlohy 12/2027.
- 29. 3. 2024 podpísané kúpne zmluvy so spoločnosťami FISEBI, s.r.o. a JAN.SON, s.r.o.. v minulosti vyvlastňovanými vlastníkami pozemkov na ktorých sa nachádza nebezpečný chemický odpad bývalých CHZJD. Zmluvy nadobudli účinnosť 17.4.2024.

Po začatí prác stavebnej prípravy došlo zo strany zhotoviteľa k ich pozastaveniu o. i. z dôvodov spočívajúcich vo vyvlastňovacích konaniach, stavebnom konaní, aktuálnych mimoriadnych okolnostiach (ochorenie covid-19, vojnový konflikt na Ukrajine, aktuálna značná **cenová nestabilita**).

Doposiaľ projektované riešenie sanácie environmentálnej záťaže spôsobom enkapsulácie, teda odizolovania uloženého nebezpečného chemického odpadu od okolitého prostredia, má za cieľ eliminovať značné environmentálne a zdravotné riziko, ktoré skládka stále predstavuje, berúc do úvahy silne znečistenú pôdu a podzemné vody širokou škálou kontaminantov šíriacich sa zo skládky, niektoré z nich na veľké vzdialenosti.

Realizácia opísaných prvkov však ponecháva niektoré otázky nevyriešené:

- Nečistoty nie sú eliminované, ale iba odizolované, čo znamená systematické monitorovanie stavu steny podzemnej tesniacej steny tak, aby sa zaručila jej celistvosť a tesnosť,
- Dôsledný program údržby kontaktnej plochy medzi HDPE fóliou povrchovej tesniacej vrstvy a podzemnou tesniacou stenou, aby sa zabránilo vniknutiu dažďovej vody dovnútra skládky.
- Doterajšie, aj medzinárodné skúsenosti, naznačujú ťažkosti pri vykonávaní týchto úloh.
- Je nevyhnutné neustále čerpať podzemnú vodu z vnútra vytvoreného izolovaného priestoru a túto následne a dekontaminovať.
- Navrhované riešenie má z ekonomického hľadiska vysoké náklady, z ktorých približne 22 % zodpovedá povrchovému tesneniu. Jej zachovanie a prípadné nahradenie sú faktory, ktoré treba brať do úvahy počas celého obdobia prevádzky infraštruktúry.

MŽP SR má za to, že je potrebné pokračovať v príprave návrhu riešenia realizácie sanácie environmentálnej záťaže na lokalite Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD s čo najväčším využitím zdrojov Programu Slovensko a so zameraním na úplnú likvidáciu tejto environmentálnej záťaže nakoľko ide najmä o:

- plnenie uznesenia Vlády Slovenskej republiky č. 515/2016 zo dňa 16. 11. 2016,¹
- plnenie Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží (2022 – 2027),² ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 320/2022 zo dňa 11. 5. 2022,³
- plnenie Vodného plánu Slovenska na roky 2022 – 2027, Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja, schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 319/2022 zo dňa 11. 5. 2022⁴
- plnenie Akčného plánu ochrany vody v Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov,⁵ ktorý bol schválený uznesením Vlády Slovenskej republiky č. 325/2023 zo dňa 12. 6. 2023,⁶
- plnenie preventívnej povinnosti a plnenie povinností ministerstva ako ústredného orgánu štátnej správy na úseku environmentálnej záťaže,⁷

¹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/16105/1>

² <https://www.minzp.sk/files/sekcia-geologie-prirodných-zdrojov/statny-program-sanacii-sps-ez-2022-2027.pdf>

³ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27200/1>

⁴ <https://www.minzp.sk/voda/vodny-plan-slovenska/>

⁵ <https://www.minzp.sk/voda/chvo/akcny-plan-ochrany-vod-chvo-zitny-ostrov.html>

⁶ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28531/1>

⁷ podľa § 415 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí;

podľa § 11 ods. 1 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže, ministerstvo je ústredný orgán štátnej správy na úseku environmentálnej záťaže;

podľa § 13 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, ak možno so zreteľom na všetky okolnosti predpokladať, že hrozí nebezpečenstvo nenávratného alebo závažného poškodenia životného prostredia, nesmie byť pochybnosť o tom, že k takému poškodeniu skutočne dôjde, dôvodom pre odklad opatrení, ktoré majú poškodeniu zabrániť;

podľa § 19 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, každý, kto zistí, že hrozí poškodenie životného prostredia alebo že k nemu už došlo, je povinný urobiť v medziach svojich možností nevyhnutné opatrenia na odvrátenie hrozby alebo

- spoločenský dôležitý akt pre potreby ochrany životného prostredia, ako aj ochrany pôdy, zdrojov podzemnej vody, ktorá sa v tejto oblasti využíva aj na pitné účely pre veľkú časť populácie Slovenska, obytných a úžitkových plôch zasahovaných touto environmentálnou záťažou,⁸
- zabránenie ďalšej kontaminácie, ktorá sa v čase rozširuje.⁹

Zámerom MŽP SR je zabezpečiť ďalšiu realizáciu a vykonanie sanácie úplnou likvidáciou environmentálnej záťaže prostredníctvom právnych inštitútov, ktoré takýto postup aprobujú¹⁰ - vzhľadom na niektoré aspekty ultimativnosti takéhoto postupu a zámer financovania realizácie diela z prostriedkov EÚ (P Slovensko)¹¹ je však v prípade formalisticko – administratívneho vyhodnotenia tohto postupu potrebné uzrozenie a akceptácia prípadného udelenia finančnej opravy podľa príslušných postupov.

Zároveň, keďže podľa súčasného Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky,¹² vláda Slovenskej republiky

- považuje za nevyhnutné zvýšiť úsilie pri eliminácii negatívnych vplyvov znečistenia a environmentálnych záťaží na obyvateľov a životné prostredie,
- podnikne kroky k zrýchleniu ich odstraňovania,
- bude venovať zvýšenú pozornosť implementácii opatrení chrániacich zdroje pitnej vody,

MŽP SR považuje za vhodné rovnako vyhodnotiť takýto postup aj v iných projektoch eliminácie negatívnych vplyvov súvisiacich s ochranou prírody, obyvateľstva a životného prostredia, pri ktorých sa toto javí ako potrebné a/alebo účelné.

na zmiernenie následkov a bez meškania ohlásiť tieto skutočnosti orgánu štátnej správy; povinnosť zasiahnuť nemá ten, kto by tým ohrozil život alebo zdravie svoje alebo blízkej osoby.

⁸ https://www.minzp.sk/files/sekcia-geologie-prirodných-zdrojov/zaverecna_sprava_vrakunska-cesta_skladka_chzjd_sk_ez_b2_136.pdf

⁹ *detto*

¹⁰ vid' napr. Všeobecné metodické usmernenie Úradu pre verejné obstarávanie č. 6/2022 k aplikácii § 18 ods. 1 písm. c) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹¹ <https://www.eurofondy.gov.sk/program-slovensko/index.html>

¹² <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28526/1>

Odôvodnenie ukončenia Zmluvy o dielo – Zmluva o geologických prácach v znení jej neskorších dodatkov, číslo zmluvy ministerstva: 111/2018/5

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) predkladá vláde Slovenskej republiky návrh na ukončenie Zmluvy o dielo – Zmluva o geologických prácach číslo 111/2018/5, ktorá nadobudla účinnosť dňa 20.09.2018 (ďalej len „Zmluva o dielo“). Táto Zmluva o dielo bola uzavretá s cieľom vykonávania geologických prác súvisiacich s plánovanou sanáciou určitých pozemkov, konkrétne sanácia environmentálnej záťaže Bratislava – Vrakuňa -Vrakunská cesta – skládka CHZJD – SK/EZ/B2/136.

Doposiaľ projektované riešenie uvedené v Zmluve o dielo spôsobom enkapsulácie, teda odizolovania uloženého nebezpečného chemického odpadu od okolitého prostredia, má za cieľ eliminovať značné environmentálne a zdravotné riziko, ktoré skládka stále predstavuje, vzhľadom na silne znečistenú pôdu a podzemné vody širokou škálou kontaminantov šíriacich sa zo skládky, niektoré z nich na veľké vzdialenosti.

MŽP SR napriek návrhu na ukončenie Zmluvy o dielo má za to, že je potrebné pokračovať v príprave návrhu riešenia realizácie sanácie environmentálnej záťaže na lokalite Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD s čo najväčším využitím zdrojov Programu Slovensko a so zameraním na úplnú likvidáciu tejto environmentálnej záťaže.

Vláda Slovenskej republiky stojí pred rozhodnutím ukončiť Zmluvu o dielo, ktorá sa týka realizácie geologických prác, keďže projekt je v súčasnosti v stave, ktorý neumožňuje jeho ďalšie pokračovanie bez vynaloženia nákladov, ktoré neboli zohľadnené v čase prípravy verejného obstarávania. Viaceré nevyriešené záležitosti a nedostatky v projekte a v súťažných podkladoch, vrátane právnych, finančných a administratívnych komplikácií, znamenajú, že akékoľvek ďalšie predlžovanie realizácie projektu by nevyhnutne viedlo k významnému navyšovaniu nákladov a riziku korekcie zo strany orgánov EÚ. Tieto neustále sa zvyšujúce náklady by mohli mať vážne dopady na štátny rozpočet a efektívnosť verejných investícií.

Vláda Slovenskej republiky je preto v pozícii, kde musí zvážiť všetky aspekty spojené s projektom a prijať rozhodnutie, ktoré zabezpečí na jednej strane zodpovedné hospodárenie so štátnymi zdrojmi a na druhej strane ochranu verejného záujmu, ako aj ochranu životného prostredia.

Dôvody tohto návrhu na ukončenie Zmluvy o dielo sú nasledujúce zistenia a okolnosti, ktoré výrazne ovplyvňujú pokračovanie v plnení Zmluvy o dielo:

A/ Problémy s vysporiadaním/vyvlastnením dotknutých pozemkov. V súvislosti s nevyriešeným vyvlastnením pozemkov, na ktorých sa mala vykonávať sanácia, sa objavili závažné komplikácie. Neboli uskutočnené vyvlastnenia z dôvodov viacerých porušení zo strany bývalého vedenia MŽP SR, vrátane nezaplatenia poplatkov za správne konania a náhrad za vyvlastnenie, čo viedlo k zmaru vyvlastňovacieho procesu. Tieto administratívne a právne prehrešky bránia resp. predlžujú začatie realizácie projektu a vytvárajú vážne právne neistoty na oboch zmluvných stranách. Neúspech v procese vyvlastnenia z dôvodu administratívnych chýb a nedostatočného riadenia projektu v minulosti má priame dôsledky na realizáciu celého diela. Chýbajúce právne

kroky na vysporiadanie týchto pozemkov vytvorili právnu neistotu a obmedzili možnosť realizácie plánovaných geologických prác.

B/ Neadekvátnosť zvoleného riešenia sanácie. MŽP SR konštatuje, že zvolený spôsob sanácie podľa Zmluvy o dielo, realizovaný zhotoviteľom, nespĺňa kritéria trvalosti a efektivity. Pri hodnotení výsledkov geologických prác sa ukázalo, že implementované opatrenia majú dočasný charakter a nie sú schopné dlhodobo zabezpečiť odstránenie problémov súvisiacich s environmentálnou záťažou a geologickou stabilitou daného územia. Realizácia geologických prác v zmysle Zmluvy o dielo ponecháva niektoré zásadné otázky nevyriešené:

- nečistoty nie sú eliminované, ale iba odizolované, čo znamená systematické monitorovanie stavu steny podzemnej tesniacej steny tak, aby sa zaručila jej celistvosť a tesnosť,
- dôsledný program údržby kontaktnej plochy medzi HDPE fóliou povrchovej tesniacej vrstvy a podzemnou tesniacou stenou, aby sa zabránilo vniknutiu dažďovej vody dovnútra skládky,
- doterajšie, aj medzinárodné skúsenosti, naznačujú ťažkosti pri vykonávaní týchto úloh,
 - je nevyhnutné neustále čerpať podzemnú vodu z vnútra vytvoreného izolovaného priestoru a túto následne dekontaminovať,
 - navrhované riešenie má z ekonomického hľadiska vysoké náklady, z ktorých približne 22 % zodpovedá povrchovému tesneniu. Jej zachovanie a prípadné nahradenie sú faktory, ktoré treba brať do úvahy počas celého obdobia prevádzky infraštruktúry.

C/ Nutnosť zabezpečenia trvalého riešenia. Zistenia z vykonaných prác a analýz jasne poukazujú na to, že v budúcnosti bude nevyhnutné pristúpiť k implementácii trvalejších a efektívnejších riešení, aby sa predišlo potenciálnym rizikám pre životné prostredie a zdravie obyvateľstva. Vzhľadom na tieto skutočnosti, pokračovanie v plnení Zmluvy o dielo by viedlo k ďalším výdavkom štátneho rozpočtu bez zabezpečenia dlhodobej udržateľnosti.

D/ Zvyšujúce sa náklady a stav predlžovania realizácie diela. V priebehu realizácie projektu došlo k výraznému navýšeniu nákladov spojených s predlžovaním termínov dokončenia diela. Táto situácia má za následok neefektívne vynakladanie verejných financií a vyžaduje si prehodnotenie celého procesu. Nárast nákladov a predĺžená doba realizácie neodpovedajú pôvodne stanoveným cieľom a očakávaniam, čo zásadne znižuje ekonomickú obranyschopnosť projektu.

E/ Riziko vzniku škôd na strane zhotoviteľa a možné právne nároky. Existuje vážne riziko, že v dôsledku porušenia niektorých zmluvných povinností na strane MŽP SR, napríklad nesplnenia termínov alebo neposkytnutie potrebnej súčinnosti, by mohlo dôjsť k vzniku škôd na strane zhotoviteľa. Takéto situácie by mohli otvoriť priestor pre zhotoviteľa uplatniť si odškodné nároky voči Slovenskej republike, čo by malo ďalšie negatívne finančné a právne následky pre štát.

F/ Riziko korekcie zo strany orgánov Európskej únie. Keďže realizácia projektu je financovaná z fondov Európskej únie, existuje riziko, že neefektívne využitie týchto zdrojov alebo porušenie pravidiel pre ich využitie môže viesť k finančným korekciám zo strany príslušných orgánov EÚ.

Tieto korekcie by mali za následok potrebu vrátenia už vyčerpaných finančných prostriedkov, čo by mohlo zhoršiť finančnú situáciu štátu.

G/ Nedostatočné vymedzenie predmetu zákazky a riziko naviac prác. V súťažných podkladoch, ktoré boli súčasťou verejného obstarávania bol predmet zákazky opísaný v takom rozsahu, ktorý neumožňuje jasné a striktné vymedzenie rozsahu prác zhotoviteľa, resp. opis predmetu zákazky nepokrýva všetky práce nevyhnutné na realizáciu diela. Táto nejasnosť/neúplnosť v opise predmetu zákazky vytvára priestor pre vznik značného množstva naviac prác, ktoré neboli pôvodne predpokladané ani rozpočtované v rámci finančných limitov projektu. Tento stav môže viesť k ďalšiemu výraznému navýšeniu nákladov, predĺženiu doby realizácie a komplikáciám pri riadení projektu. Tento nedostatok môže mať za následok vážne komplikácie vo financovaní a riadení projektu, pretože každá naviac práca vyžaduje dodatočné schvaľovacie procesy, revízie rozpočtu a potenciálne môže vyvolať otázky týkajúce sa dodržiavania zmluvných a legislatívnych požiadaviek. Vzhľadom na potenciálne náklady a organizačnú záťaž spojenú s naviac prácami, je zrejmé, že pokračovanie v plnení takejto nejednoznačne definovanej Zmluvy o dielo by nebolo v najlepšom záujme Slovenskej republiky. S tým je nerozlučne spojené aj spochybnenie výslednej sumy za realizáciu diela a predpokladané navýšenie nákladov. Pôvodné financovanie projektu vychádzalo z rozpočtu, ktorý bol stanovený na základe predbežných odhadov a predpokladov. Avšak v priebehu realizácie Zmluvy o dielo sa ukazuje, že predpokladané náklady na dokončenie diela sú výrazne nižšie, než sú skutočné požiadavky a vynaložené zdroje na práce. Tento rozpor v predpokladanej a skutočnej výslednej sume realizácie predstavuje významné finančné riziko a vytvára priestor pre potenciálne navýšenie nákladov nad rámec schváleného rozpočtu.

H/ Uzavretie Dodatkov k Zmluve o dielo v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní. Pri preskúmaní zmluvných dokumentov bolo zistené, že dodatky k pôvodnej Zmluve o dielo boli uzavreté v rozpore s platnými pravidlami verejného obstarávania. Tieto dodatky, ktoré zahŕňali zmeny vo finančnom rozpočte a časovom harmonograme, neboli spracované s riadnym dodržaním transparentnosti a otvoreného konkurenčného procesu, čo je vyžadované slovenskou legislatívou. S poukazom na uvedené má MŽP SR za to, že Dodatok č. 3 nie je uzavretý v súlade s § 18 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní. Porušenie zákona o verejnom obstarávaní predstavuje vážny právny problém, ktorý môže mať za následok nielen finančné sankcie, ale aj spochybnenie legitimacy celého projektu. Uzavretie dodatkov, ktoré nie sú v súlade s právnymi predpismi, oslabuje dôveru verejnosti v proces verejného obstarávania a v schopnosť vlády riadiť verejné projekty transparentne a efektívne.

I/ Nedostatok financovania projektu. MŽP SR doteraz nezískalo Nenávratný finančný príspevok z Programu Slovensko, ktorý bol predpokladaný ako zdroj financovania projektu. Toto financovanie bolo kľúčové pre pokrytie nákladov spojených s realizáciou projektu. Bez zabezpečenia týchto finančných prostriedkov sa projekt nachádza v situácii, kedy nie sú dostupné zdroje potrebné na jeho realizáciu, čo spochybňuje jeho finančnú a praktickú uskutočniteľnosť. Absencia zabezpečeného financovania znamená, že MŽP SR nemá možnosť pokračovať v plánovaných aktivitách bez rizika vzniku značných finančných zaťažení pre štát. Tento stav ohrozuje nielen realizáciu projektu, ale aj finančnú stabilitu štátneho rozpočtu. Vzhľadom na neistotu ohľadom

získania potrebných finančných prostriedkov by pokračovanie v projekte mohlo viesť k neodôvodnenému riziku a zvýšeným nákladom.

Zhrnutie problému a jeho dôsledky:

Výsledkom vyššie uvedených okolností je, že realizácia Zmluvy o dielo sa stala ťažko predvídateľnou. Zmluvné podmienky a záväzky stanovené v Zmluve o dielo a jej dodatkoch sa tak stávajú neuskutočniteľnými bez zásadných zmien podmienok a nového rokovania o kľúčových aspektoch projektu.

Ďalšie pokračovanie v Zmluve o dielo bez riadneho právneho a fyzického vysporiadania pozemkov a vyvlastnení je nepraktické a potenciálne v rozpore so základnými princípmi spravodlivého a efektívneho hospodárenia štátnych zdrojov. Preto je navrhované uznesenie o ukončení Zmluvy o dielo vzhľadom na jej obťažnú realizáciu vhodné.

Právne nevysporiadané pozemky predstavujú zásadnú prekážku pre začatie akýchkoľvek stavebných alebo geologických prác. Tento stav neumožňuje dodržať plánovaný harmonogram projektu, čo vedie k potrebe predĺženia časového rámca a zvýšeniu finančnej záťaže projektu. Okrem toho právna neistota spojená s vlastníckymi právami na pozemky môže mať za následok komplikácie vo vzťahoch so zhotoviteľmi a môže spôsobiť dodatočné právne spory.

Neschopnosť presne predpovedať celkové náklady na realizáciu projektu môže viesť k vážnym finančným komplikáciám, ako je potreba dodatočného financovania alebo potenciálne prekročenie rozpočtu, čo by malo priamy dopad na štátne financie. Takáto situácia je neakceptovateľná, keďže vláda musí zaručiť transparentné a zodpovedné využívanie verejných prostriedkov.

Vzhľadom na tieto riziká a potrebu zaistiť finančnú stabilitu a efektivitu verejných investícií, MŽP SR považuje tento rozpor v nákladoch za kritický dôvod na ukončenie Zmluvy o dielo. Toto rozhodnutie je v súlade s princípom zodpovedného finančného riadenia a ochrany záujmov štátu, čo si vyžaduje preventívne kroky na elimináciu potenciálnych budúcich finančných záťaží a neistôt spojených s projektom.

Zámerom MŽP SR je zabezpečiť ďalšiu realizáciu a vykonanie sanácie úplnou likvidáciou environmentálnej záťaže prostredníctvom právnych inštitútov, ktoré takýto postup aprobujú¹³.

¹³ vid' napr. Všeobecné metodické usmernenie Úradu pre verejné obstarávanie č. 6/2022 k aplikácii § 18 ods. 1 písm. c) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov